

Wet ruimtelijke ordening

**Burgers en de inrichting van de ruimte
Plannen en procedures vanaf 1 juli 2008**

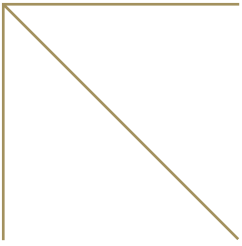

Wet ruimtelijke ordening

**Burgers en de inrichting van de ruimte
Plannen en procedures vanaf 1 juli 2008**

Inhoudsopgave

1. **Waarom deze brochure?**
2. **Wie doet wat in ruimtelijk Nederland?**
3. **Bestemmingsplannen: u kunt uw mening geven**
4. **Beheersverordening: alternatief voor bestemmingsplan**
5. **Projectbesluit en coördinatie regeling**
6. **Bouwvergunning: wanneer aanvragen?**
7. **U lijdt schade; wat te doen?**
8. **Meer informatie**

1. Waarom deze brochure?

Ruimte om prettig en ongestoord te wonen, te werken en te ontspannen. Daar verlangt iedereen naar. In een dichtbevolkt land als Nederland is ruimte schaars. We leven met z'n allen op een klein grondgebied. Vanzelfsprekend wil iedereen daar zijn deeltje van hebben. Daarom zijn tussen overheid en burgers afspraken nodig over hoe we met de beschikbare ruimte omgaan. Zodat we rekening met elkaar kunnen houden. Elkaar lettelijk de ruimte gunnen.

In deze brochure vindt u informatie over de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en uw mogelijkheden wanneer u vindt dat uw woon- of leefgenot wordt aangetast. Bijvoorbeeld als u het niet eens bent met een beslissing van een gemeente. Daarbij kunt u denken aan de vestiging van industrie dichtbij een woonwijk. Of woningbouw in een gebied met een recreatieve bestemming. Of de bouw van een parkeergarage bij u om de hoek.

U leest in deze brochure ook waar u mee te maken krijgt wanneer u zelf iets wilt bouwen of verbouwen maar uw burens het daar niet mee eens zijn. Door uw bouwplannen kunt u bijvoorbeeld hun uitzicht belemmeren, of zonlicht wegnemen. Ook kan het voorkomen dat de gemeente iets regelt in een bestemmingsplan of een beheersverordening waardoor de waarde van uw huis daalt. U lijdt dan schade.

In dat geval kunt u de gemeente aanspreken en om een vergoeding vragen. Maar hoe pakt u zoiets aan? Deze brochure legt uit hoe u voor uw belangen op kunt komen, welke stappen u moet zetten, hoe procedures verlopen en aan welke termijnen u gebonden bent.

Wanneer ondanks uw bezwaren de beslissing van een overheid nadelig voor u uitvalt, kunt u het hogerop zoeken. Hoe doet u dat? Ook dat staat in deze brochure. Helaas zijn er altijd situaties waarin iemand vindt dat hij in zijn woon- of leefgenot wordt beperkt. Door de schaarse ruimte in Nederland zijn niet alle tegenstellingen in belangen op te lossen. Achterin de brochure vindt u een lijst met namen, adressen en telefoonnummers van instanties waar u terecht kunt voor verdere informatie.

2. Wie doet wat in ruimtelijk Nederland?

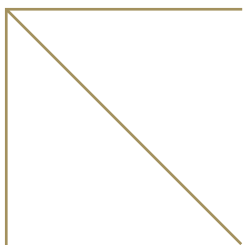
Hoe de ruimte in Nederland wordt gebruikt, is vastgelegd in ruimtelijke plannen. Zowel gemeenten, provincies als het Rijk stellen ruimtelijke plannen op. Hoe deze plannen tot stand komen, is geregeld in de Wet ruimtelijke ordening. Deze wet bepaalt de taken van de overheid en de rechten en plichten van burgers, bedrijven en instellingen.

Gemeenten stellen structuurvisies op voor hun grondgebied. Dit zijn documenten waarin het gemeentelijk beleid voor de inrichting van de ruimte staat verwoord. Er staat op hoofdlijnen in waar bijvoorbeeld wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd.

Naast structuurvisies stellen gemeenten bestemmingsplannen of beheersverordeningen op die bindend zijn voor u als burger. In een bestemmingsplan legt de gemeente vast wat de bestemming van de grond is, bijvoorbeeld woningen, industrie, recreatie, kantoren of horeca. Op een kaart die bij het bestemmingsplan hoort, staan de verschillende bestemmingen aangegeven. In het plan staan ook de voorschriften die bij de verschillende bestemmingen horen. Daarnaast gaat het bestemmingsplan vergezeld van een toelichting.

In een beheersverordening leggen gemeenten het beheer van een bepaald gebied vast. De beheersverordening is een alternatief voor een bestemmingsplan, voor gebieden waar niet veel ontwikkelingen plaatsvinden. Het gaat dan om een gebied dat naar verwachting blijft zoals het is. Zoals u verderop in deze brochure kunt lezen zijn er verschillen in de totstandkoming van een bestemmingsplan en een beheersverordening. Bovendien zijn er verschillen op het punt van beroepsmogelijkheden.

Vooraf bestemmingsplannen en beheersverordeningen zijn voor burgers van belang. Er staat in wat op het grondgebied in de gemeente waar u woont mag gebeuren. Zo'n plan kan van invloed zijn op uw directe woon- en leefomgeving. Burgers, ondernemers, projectontwikkelaars, kortom iedereen die van plan is iets te bouwen, heeft daarvoor meestal een bouwvergunning nodig. De gemeente beoordeelt of het plan past binnen het bestemmingsplan of de beheersverordening en of het mogelijk is het plan uit te voeren zonder dat belangen van anderen worden geschaad. Wanneer u het niet eens bent met de afgifte van een bouwvergunning kunt u daartegen bezwaar maken. U kunt ook bezwaar maken als een gemeente een door uzelf aangevraagde bouwvergunning weigert.

Ook provincies stellen structuurvisies op voor het grondgebied van hun provincie. Een provinciale structuurvisie is een door provinciale staten vastgestelde visie, waarin het provinciale beleid voor de inrichting van de ruimte staat verwoord. Naast deze beleidsdocumenten kunnen provincies juridische regels geven of zelf bepaalde projecten van provinciaal belang oppakken. Zo kunnen provincies zelf provinciale inpassingsplannen maken: een provinciaal inpassingsplan is een bestemmingsplan op provinciaal niveau.

Het Rijk stelt tenslotte structuurvisies op voor Nederland. Een rijksstructuurvisie is een document waarin het Rijksbeleid voor de inrichting van de ruimte staat verwoord. Naast deze beleidsdocumenten kan het Rijk juridische regels geven of zelf bepaalde projecten van nationaal belang oppakken. Zo kan het Rijk zelf rijksinpassingsplannen maken: een rijksinpassingsplan is een door de minister gemaakt en vastgesteld bestemmingsplan voor een bepaald stuk grond.

Een voorbeeld van een rijksstructuurvisie is de Nota Ruimte. De Nota Ruimte geeft in hoofdlijnen weer waar welke ontwikkelingen plaats kunnen vinden.

Gemeenten, provincies en Rijk geven in hun structuurvisies aan hoe zij het door hen geformuleerde beleid willen gaan uitvoeren.

Vanaf 1 juli 2009 moeten alle nieuwe ruimtelijke plannen digitaal beschikbaar zijn. Daarnaast dient er bijvoorbeeld op het gemeentehuis een papieren exemplaar van een bestemmingsplan aanwezig te zijn. Zo kunt u ofwel van huis uit een bestemmingsplan via internet bekijken, ofwel een papieren versie inzien bij uw gemeente.

3. Bestemmingsplannen: u kunt uw mening geven

In dit hoofdstuk leest u hoe u uw mening kunt geven als de gemeente een bestemmingsplan opstelt en wat u kunt doen als u het niet eens bent met het plan of onderdelen daarvan.

Als voorbereiding op een bestemmingsplan zet de gemeente haar ideeën en wensen op papier. Dit kondigt ze vrijwel altijd aan, bijvoorbeeld in een bewonersbrief of een huis-aan-huis blad of via internet op de website van de gemeente.

Vervolgens peilt de gemeente de mening van de bevolking en van andere belanghebbenden. Dat kan gebeuren op een inspraakbijeenkomst. U kunt uw mening ook schriftelijk bij de gemeente kenbaar maken.

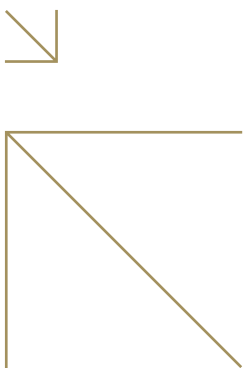
Vervolgens stelt de gemeente een 'ontwerpbestemmingsplan' op. Daarbij is ook een toelichting op dat plan gevoegd. In de plaatselijke bladen en op de website van de gemeente staat aangekondigd dat dit ontwerp gedurende zes weken door iedereen kan worden ingezien: op het gemeentehuis, op internet, maar vaak ook in de leeszaal van de bibliotheek. U kunt in deze periode van zes weken het plan inzien en bij de gemeenteraad uw 'zienswijze' kenbaar maken. Met een zienswijze geeft u uw mening over het ontwerpbestemmingsplan. Na die periode van zes weken moet de gemeenteraad binnen twaalf weken

het bestemmingsplan vaststellen. Binnen twee weken nadat het bestemmingsplan is vastgesteld, moet de gemeente dit besluit bekend maken. In bepaalde gevallen is de termijn voor bekendmaking langer: zes of zeven weken. Deze langere termijn geeft aan de provincie en het Rijk de tijd om te overwegen of zij een zogenaamde 'aanwijzing' willen geven. Geeft de provincie of het Rijk een dergelijke aanwijzing, dan treedt het deel van het bestemmingsplan waar de provincie of het Rijk het niet mee eens is, niet in werking. Het oude bestemmingsplan blijft voor dat gebied dan gelden.

Stel dat u het niet eens bent met het besluit van de gemeenteraad en u bent belanghebbende, dus uw belangen zijn in het geding?

Dan kunt u beroep instellen tegen het vastgestelde bestemmingsplan bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Na afloop van de bekendmakingstermijn van twee, respectievelijk zes of zeven weken, vangt de beroepstermijn aan.

Het bestemmingsplan treedt in werking met ingang van de dag na afloop van de beroepstermijn van zes weken. Er kan dan begonnen worden met de uitvoering van het plan of onderdelen daarvan.

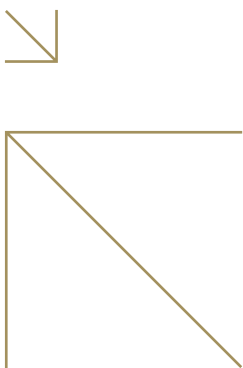
Wilt u ook nog tegenhouden dat er al gebouwd wordt dan kunt u bij de voorzitter van die Afdeling een 'verzoek om een voorlopige voorziening' indienen. Als een dergelijke voorlopige voorziening wordt toegekend, dan wordt de inwerkingtreding van het desbetreffende besluit opgeschort tot op het verzoek is beslist.

Nog een advies. Het op tijd indienen van uw zienswijzen en het instellen van beroep als uw belangen in het geding zijn is zeer belangrijk. Let op: als u geen zienswijze heeft ingediend tijdens de ontwerpfase van de bestemmingsplanprocedure, dan kunt u ook geen beroep instellen. Houdt ook de termijnen goed in de gaten. Zorg dat u beschikt over een bewijsstuk waarmee u kunt aantonen dat de zienswijze op tijd verzonden is. Bewaar voor uzelf een kopie. Er zijn géén kosten verbonden aan het inbrengen van zienswijzen.

Gaat u bij de rechter tegen een besluit in beroep of dient u een verzoek om een voorlopige voorziening in, dan betaalt u griffiegeld. De tarieven zijn voor particulieren en groepen verschillend. Wint u een zaak, dan krijgt u de griffiegelden terug.

Voorbeeld

De gemeente wil woningen bouwen op een stuk grond dat kinderen in uw wijk nu gebruiken als speelweide. Als daar huizen komen, moeten de kinderen uitwijken naar de straat. Hun veiligheid loopt daardoor gevaar, want door de straat raast veel autoverkeer. U besluit, eventueel samen met andere buurtbewoners, bij de gemeente uw mening over het plan kenbaar te maken. U leest hier op welke manier u dat kunt doen. In de ontwerpfase van een bestemmingsplan kunt u uw mening geven. Dat heet 'zienswijzen naar voren brengen'. Zienswijzen kunt u indienen bij de gemeenteraad die het bestemmingsplan vaststelt.

Hoe komt een bestemmingsplan tot stand?

Hieronder staan alle stappen nogmaals op een rij:

- 1 Bij de voorbereiding van het bestemmingsplan peilt de gemeente de meningen van de bevolking en andere belanghebbenden (inspraak).
- 2 De gemeente stelt een ontwerpbestemmingsplan op.
- 3 Het ontwerpbestemmingsplan ligt 6 weken ter inzage. Iedereen kan zienswijzen naar voren brengen bij de gemeenteraad.
- 4 Binnen 12 weken daarna stelt de gemeenteraad het plan vast.
- 5 Binnen 2 weken maakt de gemeente het vastgestelde bestemmingsplan bekend. Deze termijn is in bepaalde gevallen langer: zes of zeven weken
- 6 Heeft de provincie of het Rijk een aanwijzing gegeven dan treedt het desbetreffende deel van het bestemmingsplan niet in werking
- 7 Beroep is voor belanghebbende mogelijk bij Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Binnen ongeveer 12 maanden doet de rechter een uitspraak.

Vorbereidingsbesluit

Als de gemeente een bestemming van een stuk grond wil veranderen, is het niet gewenst dat er nog bouwvergunningen worden verstrekt voor realisering van de huidige bestemming. Om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan kan de gemeente een voorbereidingsbesluit nemen. Een voorbereidingsbesluit is een eenvoudig besluit waarbij de gemeente verklaart dat voor een bepaald gebied een nieuw bestemmingsplan wordt voorbereid. Dit besluit geldt één jaar. In dit jaar kunnen B&W geen bouwvergunningen afgeven. Dit wordt een aanhoudingsplicht genoemd. B&W kunnen onder bepaalde voorwaarden deze aanhoudingsplicht doorbreken. Als binnen het jaar een nieuw bestemmingsplan in procedure wordt gebracht, kan de aanhoudingsplicht doorlopen totdat dat bestemmingsplan in werking is getreden.

Er zijn geen regels gesteld ten aanzien van de totstandkoming van een voorbereidingsbesluit. Tegen zo'n besluit is geen bezwaar en beroep mogelijk.

Als een provincie of het Rijk een inpassingsplan maken, kunnen zij voorafgaand daaraan ook een voorbereidingsbesluit nemen.

4. Beheersverordening: alternatief voor bestemmingsplan

Naast het bestemmingsplan kunt u in uw gemeente nog andere ruimtelijke plannen tegenkomen. In dit hoofdstuk wordt de beheersverordening behandeld.

Binnen een gemeente kunnen zich gebieden bevinden waar op het punt van ruimtelijke ontwikkelingen niet veel gebeurt. U kunt dan bijvoorbeeld denken aan een woonwijk die helemaal 'af' is, of een natuurgebied waar geen huizen of andere gebouwen gepland staan.

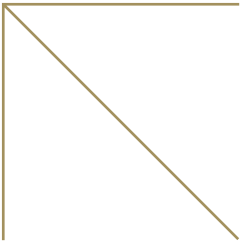
In dit soort gebieden kan een gemeente er voor kiezen om, in plaats van een bestemmingsplan, een beheersverordening vast te stellen. In een beheersverordening wordt het beheer van een gebied geregeld zoals dat op dat moment bestaat. Dit kan enerzijds de feitelijke situatie zijn (zoals u het met eigen ogen kunt zien), anderzijds kan dat de situatie zijn zoals die door het bestemmingsplan dat gold voor de beheersverordening werd toegelaten. Bij dit laatste kunt u denken aan de situatie dat een bestemmingsplan de bouw van een huis mogelijk maakt, maar dit huis nog niet daadwerkelijk is gebouwd.

Er kunnen nooit een bestemmingsplan en een beheersverordening voor hetzelfde stuk grond op hetzelfde tijdstip gelden.

In de Wet ruimtelijke ordening worden geen regels gegeven over de totstandkoming van een beheersverordening. Het is afhankelijk van de desbetreffende gemeente of er inspraak mogelijk is bij de totstandkoming. Uw gemeente kan aangeven of zij hiervoor iets geregeld heeft. Tegen een beheersverordening is geen bezwaar en beroep mogelijk.

Als een gemeente op een later moment toch bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied van de beheersverordening wil gaan realiseren, dan moet zij ofwel alsnog een bestemmingsplan vaststellen ofwel een 'projectbesluit' nemen. Hiermee wordt de gewenste ontwikkeling dan mogelijk gemaakt. Bij de totstandkoming van een bestemmingsplan of projectbesluit kunt u als burger uw mening geven.

U kunt ook de gemeente verzoeken een bestemmingsplan vast te stellen. De gemeente zal dan met argumenten moeten aangeven waarom zij wel of niet op uw verzoek ingaat.

5. Projectbesluit en coördinatie-regeling

Naast het bestemmingsplan en de beheersverordening kent de Wet ruimtelijke ordening ook het projectbesluit en de coördinatie-regeling. Het projectbesluit kan door gemeenten gebruikt worden om een bepaald project dat niet past binnen het bestemmingsplan als-nog mogelijk te maken. Met de coördinatie-regeling kan een gemeente alle vergunningen die nodig zijn voor een bepaald project combineren in één procedure.

Het kan zijn dat de gemeente, op eigen initiatief of op verzoek, een project wil realiseren dat niet past binnen het geldende bestemmingsplan. De gemeente kan dan kiezen om het bestemmingsplan aan te passen. De gemeente kan er ook voor kiezen om een projectbesluit te nemen.

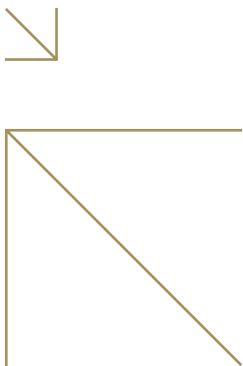
Als een gemeente een projectbesluit neemt, dan geldt daarvoor dezelfde procedure als voor een bestemmingsplan. De gemeente zal de mening van de bevolking peilen. Hierna zal de gemeente een ontwerp-projectbesluit opstellen. Hierbij is ook een onderbouwing gevoegd.

Het projectbesluit kan gedurende zes weken door een ieder worden ingezien. U kunt gedurende deze periode uw zienswijze kenbaar maken. Na die periode van zes weken moet

de gemeente binnen twaalf weken het projectbesluit vaststellen. Binnen twee weken nadat het projectbesluit is vastgesteld, moet de gemeente dit besluit bekend maken. In bepaalde gevallen is de termijn voor bekendmaking langer: zes of zeven weken. Deze langere termijn geeft aan de provincie en het Rijk de tijd om te overwegen of zij een zogenaamde 'aanwijzing' willen geven. Geeft de provincie of het Rijk een dergelijke aanwijzing, dan treedt het deel van het projectbesluit waar de provincie of het Rijk het niet mee eens is, niet in werking.

Stel dat u het niet eens bent met het besluit van de gemeente?

Dan kunt u beroep instellen tegen het vastgestelde projectbesluit bij de bevoegde rechtbank. Na afloop van de bekendmakingstermijn van twee, respectievelijk zes of zeven weken, vangt de beroepstermijn aan. Wilt u ook nog tegenhouden dat er al gebouwd wordt dan kunt u een 'verzoek om een voorlopige voorziening' bij de rechtbank indienen. Als een dergelijke voorlopige voorziening wordt toegekend, dan wordt de inwerkingtreding van het desbetreffende besluit opgeschort tot op het verzoek is beslist.

Als een gemeente een projectbesluit heeft genomen, dan moet dat altijd binnen een bepaalde termijn gevolgd worden door een aangepast bestemmingsplan. Deze termijn varieert van één tot vijf jaar. Bij dat bestemmingsplan kunt u dan niet meer bezwaar maken tegen het gedeelte waar u bij het projectbesluit al een keer bezwaar tegen heeft gemaakt.

Coördinatieregeling

Met gebruik van de coördinatieregeling kan een gemeente alle voor een project benodigde vergunningen combineren in één procedure. Ook het bestemmingsplan of een projectbesluit kunnen daarbij worden betrokken. Deze doorlopen dan als één bundel de procedure van inspraak en beroep.

6. Bouwvergunning: wanneer aanvragen?

Als u gaat (ver)bouwen, ga dan bij uw gemeente na of u een bouwvergunning nodig hebt. In de Woningwet is geregeld voor welke bouwplannen een bouwvergunning nodig is.

Er zijn drie mogelijkheden:

1. u heeft voor uw bouwplan geen bouwvergunning nodig
2. u heeft voor uw bouwplan een lichte bouwvergunning nodig
3. u heeft voor uw bouwplan een reguliere bouwvergunning nodig.

Of u voor uw bouwplan een bouwvergunning nodig hebt en zo ja, welke, hangt af van het bouwwerk en de situatie. De regels hiervoor staan in het Besluit bouwvergunningstvrije en licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken dat bij de Woningwet hoort. De regels voor bouwvergunningen worden uitgebreid uitgelegd op www.vrom.nl/woningwet. U kunt ook uw gemeente raadplegen.

Bouwvergunningstvrije bouwwerken

Meestal zijn kleine bouwwerken, zoals een afscheiding tussen balkons of dakterrassen, zonweringen of rolluiken, maar ook dakkapellen en bijgebouwen aan de achterkant van een woning, bouwvergunningstvrij. U kunt deze bouwactiviteiten uitvoeren zonder dat u daarvoor eerst toestemming van de gemeente nodig heeft. Als u zonder bouwvergunning mag bouwen, zijn de regels in het bestemmingsplan,

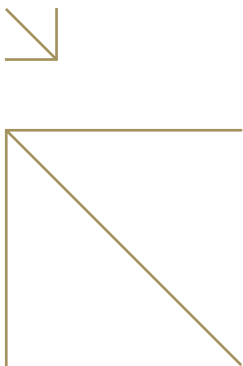
de beheersverordening, of de gemeentelijke bouwverordening en in principe ook de gemeentelijke welstandseisen niet van toepassing. De regels voor onder meer veiligheid en gezondheid uit het Bouwbesluit en het burendrecht zoals vastgelegd in het Burgerlijk Wetboek gelden echter wel. Het is daarom altijd verstandig om met uw plan bij de gemeente langs te gaan.

Licht-vergunningplichtige bouwwerken

Kleinere bouwwerken, zoals een dakkapel of bijgebouw aan de voorkant van een woning, zijn meestal licht-vergunningplichtig. De gemeente toetst deze bouwwerken aan het bestemmingsplan, de beheersverordening, de welstandseisen, het monumentenvergunningvereiste, de stedenbouwkundige voorschriften uit de gemeentelijke bouwverordening en de eisen met betrekking tot constructieve veiligheid uit het Bouwbesluit.

Regulier-vergunningplichtige bouwwerken

Alle overige bouwwerken, zoals bijvoorbeeld een dakopbouw, zijn regulier bouwvergunningplichtig. Ook hier wordt aan het bestemmingsplan, de beheersverordening, de welstandseisen, het monumentenvergunningvereiste en de stedenbouwkundige voorschriften uit de gemeentelijke bouwverordening getoetst. Voorts beoordeelt de gemeente het

plan vooraf op alle technische eisen uit de bouwverordening en het Bouwbesluit.

Monumenten en een beschermd stads- of dorpsgezicht

Bouwen of verbouwen in, op, aan of bij een (Rijks-, provinciaal of gemeentelijk) monument mag nooit bouwvergunningsvrij, tenzij het gaat om een door de gemeente bij een handhavingsbesluit of aanschrijving opgelegde verbouwing of om het plegen van normaal onderhoud. Dat geldt ook voor gebouwen die liggen in een door het Rijk aangewezen beschermd stads- of dorpsgezicht.

7. U lijdt schade: wat te doen?

Het is mogelijk dat u schade lijdt door een beslissing van de overheid om een bestemmingsplan of een projectbesluit vast te stellen. Dan kunt u schadevergoeding vragen (dit wordt ook wel planschade genoemd). U krijgt alleen schade vergoed die redelijkerwijs niet of niet helemaal voor uw rekening hoort te komen en die niet al op een andere manier is vergoed. Voor eigen rekening blijft schade die binnen het normale maatschappelijke risico valt. Het planschadeverzoek moet u binnen vijf jaar na het ontstaan van de schade indienen. U moet als aanvrager van planschade een bepaald bedrag betalen. De gemeente bepaalt de hoogte van dit bedrag (tussen de 100 en 500 euro). Dit bedrag krijgt u terug als uw aanvraag wordt gehonoreerd.

Voorbeeld

Aan de overzijde van de straat waar u woont, bevindt zich een weiland. U heeft een vrij uitzicht. De gemeente heeft in een bestemmingsplan vastgelegd dat het weiland wordt volgebouwd met huizen, of dat er een industriepark zal komen. Het gevolg is dat uw uitzicht zal verdwijnen, waardoor de waarde van uw huis daalt. Dat kan een reden zijn om bij het college van B&W een verzoek tot schadevergoeding in te dienen.

8. Meer informatie

Heeft u nog vragen naar aanleiding van deze brochure? Dan kunt u terecht bij uw gemeente of een van onderstaande instanties:

Voor informatie over de Wet ruimtelijke ordening kunt u terecht op de VROM-website www.vrom.nl/wro

Voor vragen over hulp of het protesteren tegen bestemmingsplannen kunt u terecht bij het Juridisch Loket telefoon 0900 8020 (10 ct p/m) www.hetjl.nl

De brochure 'Bezwaar en beroep tegen een beslissing van de overheid' van het Ministerie van Justitie geeft informatie over bezwaar en beroepsprocedures. Verkrijgbaar bij de Postbus 51 Informatiedienst, 0800 8051 (gratis), of bij uw gemeente.

Deze publicatie is te bestellen en te downloaden via www.vrom.nl

Heeft u grote aantallen van deze publicatie nodig, bijvoorbeeld voor verspreiding binnen uw organisatie, dan kunt u contact opnemen met de Postbus 51 – infolijn, tel. 0800 80 51 (gratis) of aanvragen via www.postbus51.nl.

Dit is een publicatie van: **Ministerie van VROM**
→ Rijnstraat 8 → 2515 XP Den Haag → www.vrom.nl

Ministerie van VROM →

staat voor ruimte, milieu, wonen, wijken en integratie. Beleid maken, uitvoeren en handhaven.

Nederland is klein. Denk groot.

